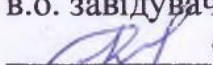

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХЕРСОНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ БІОЛОГІЇ, ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ
КАФЕДРА ГЕОГРАФІЇ ТА ЕКОЛОГІЇ**

ЗАТВЕРДЖЕНО
на засіданні кафедри географії та
екології
протокол № 2 від 09.09.2020 р.
в.о. завідувача кафедри
 Олексій ДАВИДОВ

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ/ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ

МЕТОДИКА НАВЧАННЯ ГЕОГРАФІЇ

Освітньо-професійна програма **Географія**
Спеціальність **106 Географія**
Галузь знань **10 Природничі науки**

Херсон 2020

1. Опис курсу

Назва освітньої компоненти	Методика навчання географії (МНГ)
Викладач	Філончук Зоя Воломирівна (Zoya Filonchuk) кандидат педагогічних наук Нападовська Ганна (Hanna Napadovska), асистент кафедри
Посилання на сайт	http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biolog_geograf_ecol/ChairSocialEconomicGeography.aspx
Контактний телефон, месенджер	Філончук Зоя Воломирівна 0666322634, Viber Нападовська Ганна Юріївна 0660139405 Viber, Telegram
Email викладача:	Filonchukzoya@ukr.net anyanapadovskaya@gmail.com
Графік консультацій	Середа, 16:00-17:00, ауд. 603 або за призначеним часом

2. Анотація курсу: курс «Методика навчання географії» розроблений на основі узагальнення результатів сучасних науково-педагогічних та методико-практичних досліджень і спрямований на реалізацію основних положень концепції шкільної географічної освіти в Україні. Вона забезпечить професійно-методичну підготовку майбутніх учителів географії до навчання і виховання учнів. Зміст програми спрямований на формування методичної компетенції на підґрунті знань, отриманих при вивченні педагогіки, психології і фахових дисциплін.

3. Мета та завдання курсу:

Мета курсу: формування у студентів знань теоретичних засад методики навчання географії, професійних педагогічних умінь з проектування навчального процесу з географії, розвиток творчого методичного мислення та особистісних якостей вчителя сучасної школи.

Завдання курсу:

1) Забезпечити засвоєння теоретичних правил методики навчання географії на основі компетентнісного підходу до побудови його змісту, психодидактичних засад формування географічних знань, істотного арсеналу технологій навчання;

2) Навчити самостійно визначати зміст і методичний апарат навчання географії в школі (методи, методичні прийоми, засоби та форм організування навчально-пізнавальної діяльності учнів); вміти диференціювати навчальний матеріал на основний (поняття, причинно-наслідкові зв'язки, закономірності, світоглядні ідеї) та допоміжний;

3) Сформувати вміння працювати з науково-методичною літературою, самостійно проводити наукові дослідження з методики навчання географії, діагностувати ефективність процесу формування географічних компетентностей, використовувати психологічні методи дослідження особливостей засвоєння учнями навчальної інформації;

4) Навчити аналізувати шкільні програми, підручники та інші засоби навчання, доцільність застосування дидактичних інструментів у навчально-виховному процесі; проектувати зміст навчання, різні види пізнавальної діяльності учнів і способи їхнього включення у цей процес; планувати педагогічну діяльність учителя (календарно-тематичне планування, проектування уроків, позаурочних заходів тощо);

4. Обсяг курсу на поточний навчальний рік

Кількість кредитів/годин	Лекції (год.)	Практичні заняття (год.)	Самостійна робота (год.)
4 кредитів / 120 годин	20	22	78

5. Ознаки курсу

Рік викладання	Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Обов'язкова/ вибіркова компонента
2020-2021	V	106 Географія	3	ВК

6. Технічне й програмне забезпечення/обладнання

Навчальні аудиторії – 620, 627

Програмне забезпечення: MS Excel, MS Word, мультимедійні технології, ноутбук, персональний комп'ютер, мобільний пристрій (телефон, планшет) з підключенням до Інтернет для: комунікації та опитувань; виконання домашніх завдань; виконання завдань самостійної роботи; проходження тестування (поточний, підсумковий контроль).

7. Політика курсу

Для успішного складання підсумкового контролю з дисципліни вимагається 100% відвідування очне або дистанційне відвідування всіх лекційних занять. Пропуск понад 25% занять без поважної причини буде оцінений як FX.

Високо цінується академічна доброчесність. До всіх студентів освітньої програми відбувається абсолютно рівне ставлення. Навіть окремий випадок порушення академічної доброчесності є серйозним проступком, який може призвести до несправедливого перерозподілу оцінок і, як наслідок, загального рейтингу студентів. Мінімальне покарання для студентів, яких спіймали на обмані чи плагіаті під час тесту чи підсумкового контролю, буде нульовим для цього завдання з послідовним зниженням підсумкової оцінки дисципліни принаймні на одну літеру. Будь ласка, поставтесь до цього питання серйозно та відповідально.

8. Схема курсу

Тиждень, дата, години (вказується відповідно до розкладу навчальних занять)	Тема, план	Форма навчального заняття, кількість годин (аудиторної та самостійної роботи)	Список рекомендованих джерел (за нумерацією розділу 11)	Завдання	Максимальна кількість балів
--	------------	---	---	----------	-----------------------------

Модуль 1. Загальні питання методики навчання географії

<p>http://www.kspu.edu/About/Faculty/Faculty_of_biology_geography/ecol/FBGE_for_students.aspx</p>	<p>Тема 1. Методика навчання географії як наука:</p> <p>1. Основні категорії методики. Структура і зміст методики навчання географії, зв'язок з іншими науками.</p> <p>2. Сучасні проблеми методичної науки. Методи науково-педагогічних досліджень у шкільній географії та методиці навчання.</p> <p>3. Педагогічний експеримент. Роль науково-дослідницької роботи вчителя у вдосконаленні професійної майстерності.</p> <p>4. Центри науково-методичних досліджень.</p>	<p>Лекція, 2 години Практична робота, 2 години</p>	<p>основна - 1,4,7 додаткова – 1,3,6,7 інт.дж. – 1</p>	<p>Виконання завдань практичної роботи</p>	<p align="center">10</p>
	<p>Тема 2. Історія розвитку шкільної географії та методики її навчання:</p> <p>1. Етапи розвитку шкільної географії та методики її навчання.</p> <p>2. Шкільна географія та методика її викладання у XVII-XIX ст. Демократичні методи навчання у роботах Я. А. Коменського, К. Ушинського, М. Гоголя.</p> <p>3. Шкільна географія та методика її навчання у XX ст. Кризові явища в шкільній географії наприкінці 80-х років XX ст.</p> <p>4. Становлення національної системи освіти. Шкільна географія та методика її навчання в Україні.</p>	<p>Лекція, 2 години Практична робота, 2 години</p>	<p>основна - 1,2,3,4,7 додаткова – 1,2,3,6,7 інт.дж. – 1,2,3</p>	<p>Виконання завдань практичної роботи</p>	<p align="center">10</p>

	<p>5. Основні тенденції розвитку сучасної методики навчання географії.</p>				
	<p>Тема 3. Географічна освіта в сучасній українській школі та за кордоном:</p> <p>1. Шкільна географічна освіта: мета, завдання, зміст та структура. Роль географії у формуванні світогляду учнів.</p> <p>2. Місце географії у системі шкільних дисциплін. Мета навчання, її роль у визначенні змісту і побудові курсу шкільної географії.</p> <p>3. Визначення змісту загальної географічної освіти як складна наукова проблема. Реалізація принципів навчання географії у сучасних програмах і підручниках.</p> <p>4. Новітні наукові концепції шкільної географії. Міжнародна хартія з географічної освіти. Особливості шкільної географічної освіти в зарубіжних країнах.</p> <p>5. Компетентнісний підхід до освіти та його реалізація в шкільній географії. Сутність компетентнісно-зорієнтованого навчання географії.</p> <p>6. Види компетенцій: ключові, міжпредметні і предметні. Основні ключові компетенції та їх формування в процесі навчання географії в школі.</p>	<p>Лекція, 4 години Практична робота, 4 години</p>	<p>основна - 1,2,3,5,7 додаткова – 1,2,3,4,6,7 інт.дж. – 1,2,3</p>	<p>Виконання завдань практичної роботи</p>	<p>10</p>

	<p>7. Реалізація наскрізних змістових ліній при вивченні шкільних курсів географії.</p> <p>8. Навчальний план, лінійно-ступінчаста побудова програми та її переваги. Курси за вибором і факультативи.</p> <p>9. Критерії оцінювання рівня предметної компетентності учнів з географії.</p>				
Модуль 2. Формування географічних компетенцій учнів закладів загальної середньої освіти					
	<p>Тема 4. Методи та методичні прийоми навчання географії, тестовий контроль</p> <p>1. Методи навчання географії: сутність та систематизація.</p> <p>2. Вибір методів навчання як основи проектування освітнього процесу.</p> <p>3. Методичні прийоми навчання географії: вербальні, ілюстративно-демонстраційні, прикладні.</p>	<p>Лекція, 4 години</p> <p>Практична робота, 6 годин</p>	<p>основна - 1,2,3,4,7</p> <p>додаткова – 1,2,3,6,7</p> <p>інт.дж. – 1,2,3</p>	<p>Виконання завдань практичної роботи</p>	20
	<p>Тема 5. Методика формування найважливіших географічних компетенцій</p> <p>1. Емпіричні знання (уявлення, факти, у тому числі географічна номенклатура). Види географічних фактів та методичні особливості їх вивчення.</p> <p>2. Географічна номенклатура як засіб формування просторового мислення учнів. Формування</p>	<p>Лекція, 4 години</p> <p>Практична робота, 8 годин</p>	<p>основна - 1,2,3,4,7</p> <p>додаткова – 1,2,3,6,7</p> <p>інт.дж. – 1,2,3</p>	<p>Виконання завдань практичної роботи</p>	20

	<p>географічних уявлень.</p> <p>3. Система географічних понять та алгоритм їхнього формування. Теоретичні знання (поняття, причинно-наслідкові зв'язки, закономірності, гіпотези і теорії).</p> <p>4. Етапи формування причинно-наслідкових зв'язків і закономірностей.</p> <p>5. Географічні вміння й навички та методика їх формування. Виконання програмних практичних робіт як умова формування умінь і навичок в процесі навчання географії.</p> <p>6. Розвиток досвіду творчої діяльності учнів. Емоційно-ціннісне ставлення школярів до довкілля та людської діяльності.</p>				
	Тестовий контроль				30

9. Система оцінювання та вимоги: форма (метод) контрольного заходу та вимоги до оцінювання програмних результатів навчання

Модуль 1. Загальні питання методики навчання географії

Практичні роботи – 30 балів (по 10 балів за 3 практичні роботи)

Модуль 2. Формування географічних компетенцій учнів закладів загальної середньої освіти

Практичні роботи – 40 балів (по 20 балів за 2 практичні роботи)

Тест за два модулі - 30 балів

Для отримання диференційованого заліку у другому семестрі потрібно здати всі практичні роботи, написати підсумковий тест з дисципліни.

10. Список рекомендованих джерел (наскрізна нумерація)

Основні

1. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти. [Електронний ресурс]. -Режим доступу: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1392-2011->
2. Державний стандарт базової і повної загальної середньої освіти (скорочений варіант) [Текст]: освітня галузь "Природознавство" // Географія та економіка в сучасній школі. - 2012. - № 4. - С. 2-4.
3. Географія. Економіка: Програми для загальноосвітніх навчальних закладів 6-11 класи. - К., 2006. - С. 71-89.
4. Навчальна програма для учнів 6-9 класів загальноосвітніх навчальних закладів. Географія: проект для обговорення // Географія, 2012. - № 11-12. - С. 4-38.
5. Кобернік С.Г. та ін. Методика викладання географії в школі: навчально-методичний посібник. - К.: Стафед - 2, 2000. - 320 с.
6. Кобернік С.Г., Коваленко Р.Р., Скуратович О.Я. Методика навчання географії в загальноосвітніх навчальних закладах: посібник для вчителя. - К.: Навчальна книга, 2005. - 319 с.
7. Топузов О.М., Самойленко В.М., Вішнікіна Л.П. Загальна методика навчання географії: підручник . - К.: Картографія, 2012. - 512 с.

Додаткова

1. Кругла Н.Я., Довгань Г.Д Економічна і соціальна географія світу. 10 клас: посібник для вчителя. - Харків: Веста: Ранок, 2002. -192 с.
2. Обод М.Л. Економічна і соціальна географія України. 9 клас: посібник для вчителя. - Харків: Веста: Ранок, 2004. - 352 с.
3. Пестушко В. Ю., Уварова Г.Є. Загальна географія. 6 клас: методичний посібник для вчителя. - Харків: Веста: Ранок, 2004. - 168 с.
4. Пестушко В.Ю., Уесіроесі Г. Є. Географія материків і океанів. 7 клас: методичний посібник для вчителя. - Харків: Веста: Ранок, 2004. - 224 с.
5. Позакласні заходи з географії. - Харків: Основа, 2004. -96 с.
6. Садкіна В.І. Усі уроки географії. 9 клас. - Харків: Основа, 2009. - 320 с.

7. Стаднк О.Г. Географія. 8 клас: методичний посібник для вчителя. - Харків: Основа, 2008. - 174 с.

Інтернет-ресурси

1. <http://geografica.nct.ia/publ/galuzi^2;cografij i/mctodika vikladannja gcografiji/>. Географічний портал (статті з методики викладання географії).
2. <http://www.geogo.ru/resources/> Каталог географічних ресурсів для уроків географії.